

Produkty uboczne przemysłu rolno-spożywczego dla opasów

Autor: mgr inż. Dorota Kolasińska

Data: 14 grudnia 2015

Bydło mięsne bardzo dobrze wykorzystuje nawet słabej jakości pasze gospodarskie, w związku z tym ich żywienie może być mniej zróżnicowane niż w przypadku żywienia krów mlecznych. W żywieniu bydła mięsnego bardzo dobrze sprawdzają się również produkty uboczne przemysłu rolno-spożywczego.

Oplaca się je stosować w gospodarstwach znajdujących się na terenie, w którym występują zakłady przetwórcze produktów rolnych lub spożywczych. Niektóre zakłady przetwórcze zgadzają się bowiem oddawać za **niewielkie pieniądze** produkty uboczne wykorzystywane w żywieniu zwierząt. Może się okazać, że jedynym kosztem, jaki poniesiemy przy zakupie produktów ubocznych, będzie opłata za transport.

Stosowaliśmy mieszankę paszową, w której było nadpsute młóto browarniane, a później większość krów miała ostre zapalenie wymienia.

Adam Kurowicki, hodowca bydła mlecznego

– *Ze wszystkich produktów ubocznych przemysłu rolno-spożywczego najczęściej stosuje się wysłodki suszone granulowane, melasowane i kiszzone* – mówi Wioletta Skiendziul, doradca rolniczy i zootechnik z woj. warmińsko-mazurskiego.

Produkty uboczne wytwarzania skrobi ziemniaczanej

Pulpa ziemniaczana może być z powodzeniem stosowana w żywieniu opasów. Dziennie można jej podać nawet 20 kg. Pulpa zawiera **dużo włókna surowego i resztek skrobi**. Cena wynosi ok. 50 zł za tonę.

Produkty uboczne produkcji spirytusu

Świeży wywar ziemniaczany ma krótki okres przydatności, trudno go transportować, przez co musi być skarmiany szybko po zakupie. Nie można go przechowywać dłużej niż **24 godziny**. Dodatkowo opasy trzeba stopniowo przyzwyczajać do pobierania takiej paszy.

Pulpę ziemniaczaną najlepiej podawać na ciepło z dodatkiem słomy lub siana.

Można stosować 12 kg (0,7 kg s.m.) na 100 kg masy ciała (mc) opasa. Zakłady produkcyjne bardzo często **oddają wywar za darmo**, a więc koszt stanowi tylko transport z gorzelni. Istotnym problemem może być jednak przechowywanie wywaru – potrzebne są duże zbiorniki, najlepiej ustawione w miejscu, gdzie płynna pasza nie będzie zamarzać.

Produkty uboczne przerobu buraków cukrowych

Produkty uboczne przerobu buraków cukrowych mają zastosowanie u **większości przeżuwaczy**, cechuje je bowiem bardzo dobra strawność. Wysłodki mogą stanowić aż 50% dawki, ale należy ją wtedy **uzupełniać w białko, włókno i fosfor** (pasze białkowe, słoma).

Dobłą metodą konserwowania wysłodków jest zakiszanie w balotach.

– *Stosujemy w żywieniu jałówek mięsnych wysłodki melasowane, jak na razie dobrze się sprawdzają* – mówi właściciel niewielkiego stada rasy limousine w pow. płockim.

Melasa nie może stanowić więcej niż **15% dawki**. Wysłodki występują w formie świeżej, kiszzonej i jako granulaty. Cena za tonę waha się w granicy 650–800 zł. Melasa jest trochę tańsza – można znaleźć oferty od 450 zł, jednak cena uśredniona to ok. 650 zł.

Produkty uboczne przemysłu młynarskiego

Otręby można stosować **bez specjalnych ograniczeń**, są najlepiej przyswajalną paszą dla wszystkich gatunków zwierząt gospodarskich. Wadą otrąb jest ich **krótki termin przydatności**. Trzeba je ponadto przechowywać w suchym miejscu, ponieważ szybko łapią wilgoć i pleśnieją. Ceny otrąb wahają się od 400 do 600 zł.

Produkty uboczne przemysłu piwowarskiego

Produktem ubocznym przemysłu piwowarskiego są **kiełki słodowe** i [młóto browarniane](#), są bardzo dobrą paszą dla bydła mięsnego.

Ze wszystkich produktów ubocznych przemysłu rolno-spożywczego najczęściej stosuje się wysłodki suszone granulowane, melasowane i kiszzone.

Wioletta Skiendziul, doradca rolniczy i zootechnik

W skarmianiu młóta bardzo ważne jest, aby sprawdzać jego przydatność i odpowiednio je przechowywać. Podawanie pasz zepsutych czy nadpleśniałych może mieć **wiele konsekwencji zdrowotnych**.

– *Stosowaliśmy mieszankę paszową, w której było nadpsute młóto browarniane, a później większość krów miała ostre zapalenie wymienia. Podejrzewamy, że od tego składnika* – mówi pan Adam Kurowicki, hodowca bydła mlecznego.

Krowy mięsne **rzadziej zapadają na choroby wymienia**, ale jednak warto o tym pamiętać przy okazji skarmiania młóta browarnianego krowom mamkom lub matkom ssących cieląt.

Kiełki słodowe są paszą białkową wykorzystywaną w **mieszkach uzupełniających dla opasów**. Mogą stanowić nawet 25%. Cena za tonę to ok. 1000 zł.

Młóto browarniane jest natomiast bardzo dobrym **uzupełnieniem kiszonki z kukurydzy**. Stosuje się je w ilości 2,5 kg/100 kg mc. Średni koszt zakupu to ok. 150–200 zł za tonę.

Produkty uboczne przetwórstwa bobowatych

Podczas przetwórstwa nasion bobowatych powstają takie odpady jak **otręby grochowe lub mąka grochowa**. Są bogatym źródłem białka, dzięki czemu idealnie nadają się do zbilansowania objęściowych pasz energetycznych, takich jak kisonka z kukurydzy.

Kiszonka z kukurydzy bardzo dobrze bilansuje się z otrębami grochowymi.

Otręby grochowe kosztują ok. 700 zł za tonę, aczkolwiek mąka grochowa jest dużo droższa – za 1 kg takiej mąki płaci się ok. 3 zł.

Produkty uboczne przemysłu olejarskiego

Jeśli chodzi o produkty uboczne przemysłu olejarskiego, w mieszance paszowej nie powinno się znaleźć więcej niż:

- 35% śruty poekstrakcyjnej bawełnianej i lnianej;
- 25% makuchu rzepakowego;
- 35% śruty poekstrakcyjnej rzepakowej
- i 20% śruty słonecznikowej.

Zarówno śruta poekstrakcyjna rzepakowa, jak i słonecznikowa są dość drogie ze względu na popularność ich stosowania w żywieniu zwierząt – kosztują średnio ok. 900 zł za tonę. Makuch rzepakowy też kosztuje dosyć dużo – ok. 950–1000 zł za tonę.

Produkty uboczne przetwórstwa owoców

W opasie bydła można wykorzystać wytloki z owoców – świeże, zakiszane, a także suszone. Mają wartość pokarmową **podobną do wysłodków buraczanych**. Stosuje się wytloki cytrusowe, jabłkowe, jabłkowe odpektynizowane i winogronowe. Najwięcej białka mają jednak **wytloki winogronowe**.

Wykorzystanie produktów ubocznych przemysłu rolno-spożywczego w żywieniu bydła mięsnego może być opłacalne, pod warunkiem, że pasze będą tanie, a ich przetwórnia znajduje się niedaleko gospodarstwa.

– Najczęściej w żywieniu bydła mięsnego stosuje się wytloki jabłkowe, gruszkowe i cytrusowe – mówi Wioletta Skiendziul.

Można nimi zastąpić zboża w mieszance paszowej. Kosztują w granicach 700 zł za tonę.

Produkty uboczne przemysłu piekarniczego

Ostatnio coraz częściej słyszymy o próbach skarmiania produktów ubocznych przemysłu piekarniczego. Jest to bardzo ciekawa metoda opasu, jednak wymaga **sprawdzenia składu zadawanych pasz**. Chleb, bułki czy ciastka mają dość wysoką wartość odżywczą, ale przecież jest to wartość zmienna, w zależności od gatunku wyrobów piekarniczych. Te produkty uboczne wymagają w dodatku bilansowania paszy, jeśli chodzi o **składniki mineralne i witaminy**. Stosuje się je z pewnymi ograniczeniami do 5 kg dziennie.

Wykorzystanie produktów ubocznych przemysłu rolno-spożywczego w żywieniu bydła mięsnego może być opłacalne, pod warunkiem, że pasze będą tanie, a ich przetwórnia znajduje się niedaleko gospodarstwa. Warto zwrócić uwagę przede wszystkim na **otręby i wytloki owocowe**, które mają wysoką wartość odżywczą, a ich cena jest stosunkowo niska.